

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Disputatio VIII. De Natura Entis supernaturali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

TRACTATUS V.

De Ente Supernaturali.

Radicatum Genericum est gratia, quod sit donum supernaturale. Fides, Spes, & Charitas, pro Genere dicunt, quod sint virtus supernaturalis, secundum quod in Theologia explicantur. In Materia Prima Partis, est locus tractandi de supernaturalitate Visionis, hinc erit necesse perscrutari prosequi hanc materiam, utpote eam, cujus difficultas redit in tot tractatibus. Caterum si cupiam mens esset secundum totam suam latitudinem tractare de Ente Supernaturali, posset omnes ferme materias totius Theologiae hoc titulo comprehendere: Nam premissa in communi notitia supernaturalitatis, posset discurrere de causa supernaturalium, Deo, ejus essentia, attributis, scientia &c. Posset item descendere ad species entis supernaturalis, dividendo illas in species entis supernaturalis, quasdam quidem intentionales, & alias non intentionales seu physicas. Rursus dividendo species entis supernaturalis intentionales evidentiam includentes, & evidentiam excludentes, sub priori ageret de Visione, amore in Patria, Beatitudine, noscibilibus in Deo. Item de iis ad quae vi sua naturali non potest attingere intellectus, ut de Trinitate, Processionibus &c. sub posteriori titulo ageret de Fide, Spe, & Charitate, aliisque virtutibus via. Accedendo autem ad species entis supernaturalis non intentionales, sed simpliciter physicas, divideret easdem in species entis supernaturalis substantiales, tractaretque de unione Hypostatica, ejus principis. Necessitate, Proprietatibus, Decretis; & in species entis supernaturalis accidentales, quales sunt. Lumen gloriae, species impressa Dei, habitus supernaturales, existentia Christi in Eucharistia, &c. Item de specie entis accidentali, quae est gratia. Tractaret rursus de modo acquirendi supernaturalia, ubi de Merito, Sacramentis &c. Rursus de subiecto gratiae; ubi ageret de Angelis & hominibus, descendendoque ad opposita enti supernaturali, tractaret de peccatis, eorum speciebus, poena, &c. Sed talem hunc Tractatum non est mens instituere. Unde non nisi rationes communes supernaturalitatis expendemus, & eas difficultates, quae specialem sibi alium locum non vendicant.

DISPUTATIO VIII.

De Natura Entis Supernaturalis.

Primum tractandum erit de Natura Entis Supernaturalis. Sit

QUAESTIO I.

Quid est Ens Supernaturale per alios?

Sunt aliqua hic vocabula attingenda. Nempe, transnaturale, praeternaturale, vel innaturale,

Contranaturale, vel Supernaturale. Termino transnaturale utitur Aristot. & hoc nomine vocat Metaphysicam, eam scilicet Philosophiae partem, quae agit non de objecto ex motu & quiete naturali inter noscibili, sed secundum

(Y)

cundum altiores rationes & formalitates. Præternaturale autem vel innaturale est, quod non est secundum ordinarium cursum rerum, v. g. innaturale est homini habere 6. digitos in una manu. Connaturale illud, quod fit contra exigentiam, inclinationem, & debitum naturæ, ut v. g. lapidem sursum ascendere. Aliud denique Supernaturale, quod est materia hujus tractationis.

I. CLASSIS AUCTORUM Explicat supernaturalitatem per varios respectus ad Deum. 1. *Aliqui* supernaturalitatem dicunt consistere in ordine ad Deum, prout est actus purus, hoc enim solo ordine, Naturæ ordinem, qui est potentialitati immerfus, superat, & hæc sententia est Albertini. 2. *Alii* dicunt, illa esse supernaturalia, quæ participant divinam essentiam & ejus attributa in se, naturalia verò quæ participant in alio. 3. *Aliqui dicunt*, illa esse naturalia, quæ respiciunt Deum ut unum, quæ autem respiciunt Deum ut trinum, illa esse supernaturalia, & hanc sententiam tenet Zumel. 4. *Alii dicunt*, supernaturalitatem consistere, in connectione, quam ens supernaturalis propter suam perfectionem habet cum Deo, ut est in se aut mediata aut immediata, aut ut effectus conjunctionis immediatæ. Hanc sententiam docent Fafolus & Herize, eamque ulterius sic explanant. Substantia divina, est supernaturalis per essentiam; hinc fit, ut in tantum aliqua sint supernaturalia, in quantum faciunt conjungi naturam creatam, cum substantia divina; quia verò hæc conjunctio est duplex, alia physica alia intentionalis, fit ut unio Hypostatica sit supernaturalis, quæ est conjunctio physica; & visio Beata est supernaturalis, cum etiam hæc sit conjunctio intentionalis, quia verò fieri potest, ut aliqua non nisi immediate conjungantur cum Deo, fit ut habitus, & actus virtutum supernaturalium, quæ ordinantur ad immediatam connexionem, sint adhuc supernaturales. Character etiam ordinatur suo modo ad hanc immediatam conjunctionem; & quia etiam fieri potest, ut aliquid sit effectus illius connexionis isque supernaturalis, fit ut dotes Corporis gloriosi, & alia accidentia materialia, supernaturalia sint. 5. *Explicatio* eorum est, qui universaliter docent, supernaturale esse, quod est ordinis divini; & naturalia esse, quæ non sunt ordinis divini; & sicut illa dicuntur esse ordinis humani, non quæ sunt univocæ, vel analogicæ in eodem prædicamento cum homine, sed quia specialiter revocantur ad hominem; sic illa erunt ordinis divini, quæ specialiter revocantur ad Deum, quamvis non sint in eadem ratione specifica cum Deo. Quod si ulterius quæras, quænam sint illa quæ specialiter referantur ad Deum? Respondent, esse illa, quibus Deus intra ipsius ordinem, aliquo modo attingitur, vel per assimilationem participatam, quæ fit per gratiam; vel per cognitionem, quæ ra-

tione fides & visio sunt supernaturales, vel per amorem, pro qua sententia citatur Mol. Suar. Ariaga. Sed in hac materia fusiores citationes pete ex Rec. Suar. in Metaph. tr. i. d. 3. S. 4. &c.

NON SATISFACIT Prima Explicatio. Tum quia. Non implicat contradictionem, dari aliquid supernaturale, quod non versatur circa Deum prout est actus purus. Et certe defectus actus fidei circa Trinitatem non versatur circa Deum, ut actum purum, & nihilominus est supernaturalis. Attritio item de peccatis ad confessionem sufficiens, est supernaturalis; nec tamen attingit Deum ut actum purum, sed ut puniorem, vel premiorem. Item ex dictis in prima Parte, potest videri Trinitas Personarum indubie non nisi visione supernaturali; & tamen non attingi natura divina, adeoque formalitas actus puri. Tum quia, potest esse demonstratio Metaphysica formata etiā à philosopho Extimico, quod Deus sit actus purus, quæ certe, cur non poterit esse naturalis; & tamen versabitur circa Deum ut actum purum. Ergo versari circa Deum ut actum purum non constituit supernaturalitatem; quod idem procedit de actibus Athetæ, qui negat & Deum & actum purum esse, & tamen negando actum purum, versatur circa actum purum, tanquam circa objectum, ad quod refertur relatione transcendentali. Ergo prædictus nexus cum actu puro non formalizat supernaturalitatem. Tum quia. Gratia est quid supernaturale, alique habitus gratiosi, & nihilominus plures habent potentialitates, ut existendi, non existendi, agendi non agendi: convenit etiam illis educi supernaturaliter; adeoque produci dependenter à subiecto, quæ certe magna potentialitas est. Ergo debes jam ostendere quid sit hoc non esse immersum potentialitati, sufficiens ad supernaturalitatem; qualisque potentialitas, destruat supernaturalitatem, & qualis non destruat.

NON SATISFACIT Secunda Explicatio. Tum quia, non videtur quomodo in alio anima v. g. rationalis creata, participat ex divino esse: quod si non in alio participat, deberet explicari consequenter dicere, animam esse substantiam supernaturalem, aut suam doctrinam non concludere. Tum quia non videtur quomodo Deus participari possit ut est in se, participationem simili, non convenientem naturalibus. Tum quia ut arguit Rec. Suar. Ista participatio Dei ut est in se, vel est per identitatem, & sic nullum creatum erit supernaturale: quia nullum creatum identificari potest Deo; vel debet esse participatio per unionem personalem, & sic sola illa erit supernaturalis; vel per possessionem, & sic sola Visio erit supernaturalis; vel per similitudinem, & sic multa entia naturalia erunt supernaturalia: quia homo v. g. est magis similis Deo, quam actus amoris supernaturalis; vel denique per causalitatem, & sic omnia naturalia erunt supernaturalia, omnia enim causantur à Deo.

Non

NON SATISFACIT Tertia Explicatio. Tum quia non implicat contradictionem, ut aliquid respiciens Deum ut unum, sit supernaturalis; imò defacto quæ respiciunt Deum ut unum, sunt supernaturalia v. g. actus fidei, quem in Symbolo facimus. Credo in unum Deum; quo etiam revocari potest, si teneas divinam essentiam videri posse sine personis, quo casu erit actus supernaturalis, & tamen non attingens Deum ut Trinum. Tum quia, si id est naturale, quod respicit Deum ut Trinum, vel ista supernaturalitas oritur ex modo, non nisi versandi circa Deum ut Trinum; vel ex ipso objecto. Si primum. Ergo manifesta est explicatio; nihilque dixit, cum nihil dixerit de eo, quod est ultimum hac in re, nempe modo tendendi in Deum quæ Trinum; qui modus est ratio supernaturalisandi: Quod si ex ipso objecto desumitur ista supernaturalitas, præter infra dicenda, hoc facit in contra, quia scilicet is qui negat Trinitatem, vel illam blasphematur, faceret actum naturalem; versatur enim circa Trinitatem; Neque valet si dicas: quod isti actus versentur circa Trinitatem quasi per modum fugæ: quia jam reducitur, supernaturalitatem, non in Trinitatem, sed in Trinitatem, & modum versandi circa illam, non per modum fugæ; restabitque tibi de novo explicare, unde hoc sit, quod versari circa Trinitatem non per modum fugæ, constituat actum supernaturalem. Tum quia si supernaturalisativum esset sola Trinitas secundum quod terminat actum, huius, non alia esset ratio: quam quod Trinitas naturaliter non sit cognoscibilis: quia jam non Trinitas quæ Trinitas, sed quæ non cognoscibilis naturaliter, esset supernaturalisativum; Jamque erit vera hæc universalis, quod naturaliter cognoscibile non est, illud supernaturalisativum, quod tamen dici non potest; Nam unio Hypostatica non potest etiam naturaliter cognosci, neque tamen per se supernaturalisabit: quia non respicit Trinitatem quæ Trinitas est. Denique hæc explicatio petit principium. Quæro, quid supernaturalisat entia? respondes, referri ad Deum ut Trinum, quæro, quare referri ad Deum ut Trinum supernaturalisat? respondes; quia Trinitas non nisi supernaturaliter cognosci potest, de quo ipso quæro, quid sit hoc supernaturaliter cognosci?

NON SATISFACIT Quarta Explicatio. Quia imprimis non implicat contradictionem, dari aliquid supernaturale, quod tamen non conjungatur cum Deo; & quam adferes implicantiam, illa petet principium. Deinde vel debet esse conjunctio ista cum Deo, ut sine naturali, an cum Deo ut sine naturali? si est conjunctio cum Deo ut sine naturali, multa quæ sunt naturalia erunt supernaturalia, ut amor naturalis Dei bene facientis. Si autem ista conjunctio cum Deo, ut sine naturali debet esse. Ergo petit principium; hoc enim ipsum est, quod quæri-

tur, quid sit hoc esse ut finem supernaturalem: aut ad interrogationem de genere supernaturalitatis, respondes per speciem entis supernaturalis, hoc est, per conjunctionem cum Deo ut fine supernaturali; sicut autem non rectè definitur animal per hominem; ita nec rectè definitur supernaturale ut sic, per finem supernaturalem, tanquam suam speciem. Tum quia. Vel ista conjunctio cum Deo, est quid commune ad conjunctionem per actum naturalem & supernaturalem vel non, si est quid commune, non respondes ad punctum: hic enim quæritur de ratione speciali supernaturalitatis; si autem non est quid commune, da fundamentum distinguendi has duas conjunctiones. Tum quia. Si impossibilis esset visio, & unio hypostatica, non sequeretur, quod impossibilis foret character supernaturalis, actus supernaturalis &c. quo casu prædicta non dicerent ordinem ad ea quæ conjungunt immediatè cum Deo, & tamen essent supernaturalia. Ergo apparet aliunde rationem supernaturalitatis, & non ex illa conjunctione desumi. Denique hæc explicatio, non exhaurit difficultatem. Quæro, quare unio Hypostatica & Visio, est supernaturalis. Respondes: quia sunt immediata conjunctio cum Deo; de hoc ipso quæro, quare id quod est immediata conjunctio cum Deo, est quid supernaturale, cum etiam dentur aliqua conjunctiones immediatæ cum Deo, & non supernaturales, qualis est cognitio naturalis de Deo; & aliqua etiam dantur, quæ sunt supernaturalia quoad substantiam, neque tamen dicunt immediatam conjunctionem cum Deo, v. g. character. Addo, prius est esse absolutum, quam respectivum. Ergo etiam prius erit esse in se characterem, posterius dicere eundem, immediatam conjunctionem cum Deo, tunc quæro, pro illo priori, vel jam intelligi potest supernaturalis, vel non. Si primum. Ergo supernaturalitatem non sumit ex illo ordine. Si secundum, non respondes ad punctum: quia hæc quæritur de conceptu supernaturalis absoluto, & omnem respectum antecedente. Quamvis autem PP. asseruerint contra Pelag. gratiam unientem nos cum Deo, tanquam cum objecto Beatitudinis æternæ, nolebant per hoc decernere, quidnam sit supernaturalisativum ut sic: nam de eo non habebant quæstionem.

NON SATISFACIT Quinta Explicatio. Tum quia. Non exhaurit difficultatem. Quæro enim quare v. g. penetratio corporum sit supernaturalis, respondes: quia est ordinis divini, quæro, quare est ordinis divini? respondes: quia specialiter refertur ad Deum, quæro, quare specialiter refertur ad Deum specialitate fundante supernaturalitatem? respondes: quia specialiter producit a Deo. De hoc ipso quæro, quid sit specialiter produci, specialitate fundante supernaturalitatem. Quæro item cum habeat suam specialem productionem Angelus, cur illa ta-

(Y) 2 mea

men productio non est supernaturalis, est autem supernaturalis productio amoris sicut oportet, respondebis, producere Angelum specialiter Deum, sed tanquam Auctorem naturalium: de hoc ipso quæro, quid sit producere Deum tanquam Auctorem supernaturalium. Tum quia. Ut bene communiter urgetur, inquiri potest, Cur penetratio corporum sit magis ordinis divini, quam anima rationalis, vel Angelus? Tum quia. Si hoc quod est esse specialiter ordinis divini constituit supernaturalitatem. Quæro, vel hæc specialitas consistit, in participatione esse divini intentionali, vel in participatione physica? si in physica. Certè magis Angelus participat de divinitate, quam actus supernaturalis fidei divinæ. Si autem consistit in participatione intentionali, character non erit supernaturalis, & alia, quibus quoad entitatem non convenit esse visionem & amorem Dei, quæ duo sunt participatio Dei intentionalis. Unio item Hypostatica cum lapide non esset supernaturalis: quia non posset ordinari ad visionem Dei. Denique qualiscumque tandem participatio ista est esse divini, vel est univoca, vel Analoga. Si primum. Erit impossibile ens creatum supernaturale: quia impossibilis est participatio univoca naturæ divinæ, ut est in se. Si autem stabit in participatione analogica: quælibet creatura erit supernaturalis: qui quælibet dicitur esse participatum analogum.

RESPONDEBIS 1. Creationem v. g. animæ non esse specialiter ordinis divini, quia est debitum animæ, quæ est ordinis naturalis.

CONTRA. De hoc ipso quæritur, quid sit hoc esse debitum ordini naturali, prout ille distinguitur supernaturali.

RESPONDEBIS 2. Ad supernaturalitatem requiri ut attingat Deum intra suum proprium ordinem.

CONTRA. Quæro, quid est hoc, attingi Deum intra suum proprium ordinem attingentiæ supernaturalitatis?

RESPONDEBIS 3. Sicut Volitio, quæ attingit hominem intra suum ordinem, qui est liber, evadit humana: quia est libera: nam volitiones necessariae non dicuntur humanae. Sic & quæ attingit Deum in suo ordine, dicitur divina, adeoque supernaturalis.

CONTRA. Hoc quod est esse actionem humanam explicas per formalitatem liberæ, explicas ergo itidem quid est esse actionem quodammodo divinam, in ordine ad fundandam supernaturalitatem.

ADDIT Rec. Suar. exemplum hoc non esse ad propositum: quia eadem entitativè volitio potest esse humana, & non humana, libera, & non libera, adeoque ista non mutant essentiam, vel entitatem, ordo verò supernaturalis mutat essentiam & entitatem.

Proponuntur alia Explicationes.

2. CLASSIS Explicationum est. Quæ dicitur stare supernaturalitatem in connexionem cum gratia sanctificante: ita ut supernaturalia sint ordinis gratiæ, in hac Classe est Ripalda, Rec. Suar. loco citato, Paragr. 8. & alii.

NON SATISFACIT 1. hæc explicatio. Quia non implicat contradictionem, esse aliquid supernaturale; & tamen non dicere connexionem cum gratia. Imò saltem in sententia Rec. Suar. modus ille qui facit penetrationem corporum, & eorum replicatio, est supernaturalis, non tamen videtur habere ullam connexionem cum gratia. Sicut nec ubi Eucharisticum, & modus existendi per se accidentium Eucharisticorum.

RESPONDET. Rec. Suar. Ista ideo esse supernaturalia, quod non possint quidditative intelligi nisi à scientia per se infusa.

CONTRA. Tum quia. Ipsum illud obiectum in se vel est supernaturale in se, vel non? si non est supernaturale in se, non potest reddi supernaturale ex eo: quia non potest attingi nisi scientiâ infusâ: quia esse supernaturale, est esse primo intentionale: nullam autem primò intentionalem denominationem potest tribuere scientiæ, & cognitio, obiecto. Quod si in seipso est supernaturale. Quæro per quid? non per scientiam illam infusam, ut probatum, non per connexionem cum gratia, quia nullam dicit ubi Eucharisticum, vel ubi accidentium, vel potius modus existendi eorumdem. Ergo nondum explicas quid sit supernaturale. Tum quia, immerito assumitur, illa esse supernaturalia, quæ sunt attingibilia, non nisi scientiâ infusâ. Nam secreta cordium nostrorum, &c. similia, v. g. cognitio intuitiva substantiæ Angelicæ, quæ haberetur in hac vita, requirunt scientiam per se infusam; & tamen objecta ista, sunt naturalia. Tum quia. Si quæram quare modus existendi accidentium Eucharisticorum sit supernaturalis respondebis, quia est ordinis gratiæ. Quæro, quare sit ordinis gratiæ? respondebis, quia à nulla scientiâ attingi potest, nisi ab infusâ. Quæro, quare à nulla alia potest attingi? respondebis: quia est supernaturalis, & de hoc ipso quæro, quid sit?

NON SATISFACIT 2. Quia non exhaurent difficultatem. Quæro quare aliquid sit supernaturale? respondetur: quia est ordinis gratiæ, quæ est quid supernaturale, de qua ipsa gratia quæro, quare sit supernaturalis? non enim est supernaturale ex ordine ad aliquam aliam, quia daretur processus in infinitum, non etiam ex se ipsa: quia non implicat gratia quæ sit qualitas ordinis naturalis, per quid ergo illa gratia constituetur in ordine supernaturalis.

RESPONDET. Rec. Suar. Illa esse ordinis eiusdem cum gratia: quæ aut sunt ejus proprietates aut ad dispositiones illam.

CONTRA. Ipsi gratiæ, ipsi ejus proprietates

R. P.
THE MLC
zianows
Tom de
D. VI

bus, dispositionibus, debes assignare rationem communem supernaturalitatis, quæro quæ sit illa? Deinde modus existendi accidentium Eucharisticorum est supernaturalis, unio item personæ divinæ cum irrationali natura, esset supernaturalis, neque tamen apparet, quomodo ista dicerent connexionem per modum proprietatis, vel dispositionis ad gratiam.

NON SATISFACIT 3. Quia per oppositos explicare supernaturalitatem per ordinem ad naturam supra quam est, est explicare per aliquid respectivum, adeoque quærendum esse priorem conceptum. Ergo etiam explicare supernaturalitatem per ordinem ad gratiam, erit explicare per aliquid respectivum.

DICES. Cum Rec. Suar. De facto ad talem ordinem elevat nos gratia: efficit enim nos consortes divinæ naturæ, hinc in Catech. Pii V. gratia appellatur qualitas divina.

RESPONDETUR. Non negamus aliquam supernaturalitatem constituere in esse divino, quod facit etiam gratia, sed negamus id omni supernaturalitati convenire. Quando autem S. Paulus per excessum etiam descensus in cor humanum explicat supernaturalitatem, id non procedit de supernaturalitate ut sic, sed de supernaturalitate Beatifica. Unde nec negamus quoddam supernaturalia intuitivè cognosci non possint nisi scientia per se infusâ, sed negamus in antè non supponi in objecto supernaturalitatem; & de hac quærimus, quid sit?

INSTAT cum Ripalda. S. Tom. 1. 2. q. 52. a. 1. in Corp. explicare supernaturalitatem visionis per connexionem cum gratia, & ad 1. virtutes Theologicas per ordinem ad gratiam; & contra Pelag. excellentiam actus fidei explicat, per ordinem ad justificationem.

RESPONDETUR. Explicando Auctoritates dictas, quoddam scilicet S. Th. 1. 2. hoc solum intendat, quod secundum proportionem esse physici, sit proportio esse supernaturalis, & quia in naturali esse, datur vita, quæ est radix reliquarum perfectionum, ita in esse supernaturali, datur vita gratiæ, quæ est radix reliquarum perfectionum: concessisque illis & aliis verbis S. Thom. prout sonant, dici potest, quod illic nolit S. Th. tradere rationem communem supernaturalitatis, per quam ipsa vita supernaturalis, seu gratia in esse supernaturalis, constituatur. Et certè alia est formalitas supernaturalitatis, & alia formalitas gratiæ per ordinem ad quam explicat S. Th. supernaturalitatem, tanquam per nobilissimam speciem supernaturalitatis in hac vita.

3. CLASSIS explicantium, est Recentiorum, cui initium dedit Ant. Perez Rom. Professor. ut refert. Rec. Suar. §. 6. Explicatio in hoc stat. Duplex est donorum Dei genus quoddam, quod est omnino revocabile cum Deus voluerit; & aliud genus, quod est propriissimè donum, quod nobis Deus dat per donationem irrevocabilem

quantum ex Deo, quod propriissimè est esse donationem, quod constat ex lib. 1. ff. de Donationibus, dicitque supernaturale esse donum irrevocabile, quantum est ex illo, & ex Deo.

NON SATISFACIT 1. hæc explicatio. Tum quia, non implicat contradictionem, produci qualitatem spiritualem supernaturalem suapte naturâ cessantem, ergo ista irrevocabilitas, & perpetuitas ejusdem, non est de essentia supernaturalitatis. Tum quia, prædictus Auctor istam irrevocabilitatem explicat per connexionem cum Beatitudine supernaturali: certè non implicat qualitas nullo modo ordinata ad Beatitudinem supernaturalem. Tum quia, per Lugo & alios non implicat contradictionem, qualitas spiritualis producta ab igne elevato, & afflictiva immediatè substantiarum spiritualium, cujus productio erit supernaturalis, & tamen nullo modo ordinata ad Beatitudinem supernaturalem. Ergo supernaturalitas nec in isto ordine, nec in irrevocabilitate consistit.

NON SATISFACIT 2. Quia aliqua sunt quæ de facto non sunt annihilanda, possunt tamen annihilari secundum potentiam ordinariam, alia autem sunt quæ non possunt annihilari per ipsum, etiam in ordine ad absolutam potentiam v. g. Beatitudo supernaturalis, certè gratia non dicit majorem inannihilabilitatem, ac Angelus in ordine ad potentiam naturalem inannihilabilis, & tamen Angelus non est quid supernaturale. Ergo cum gratia non sit magis inannihilabilis, non erit etiam supernaturalis. Rursus, antecederet ad promissionem Dei de conservanda Beatitudine, posito quod ipsa per potentiam absolutam sit annihilabilis, habebatne jus istius conservationis vel non, Beatitudo, & quæcunque alia dona supernaturalia, si non habebant. Ergo solo extrinseco Dei decreto reddita sunt supernaturalia: quia irrevocabilia. Si autem antecederet ante istud decretum, jam erant irrevocabilia. Ergo Visio Dei temporanea non erit supernaturalis: quia nec irrevocabilis, utpote temporanea, & si dices, exigere illam visionem irrevocabilitatem, dicam etiam non nisi exigere supernaturalitatem; sed non esse supernaturalem, quia nec esse irrevocabilem. Deinde non implicat contradictionem, ut perpetuitatem in ordine etiam ad potentiam absolutam det Deus beatitudini naturali, sicut dedit supernaturali, quo posito, quæro, an illa Beatitudo foret naturalis, an supernaturalis: si naturalis. Ergo aliquid irrevocabile etiam per ordinem ad omnipotentiam divinam absolutam, non est supernaturale. Siquidem illa Beatitudo foret naturalis, & tamen irrevocabilis. Quod si illa Beatitudo foret supernaturalis. Ergo non stas in suppositione: nam procedit argumentum, & suppositio de Beatitudine naturali. Neque valet, si dicas Beatitudinem naturalem non exigere irrevocabilitatem. Cur non enim etiam Beatitudo naturalis saltem possibilis exigit irrevocabilitatem.

(Y) 3

Cum

Cum hoc ipso, non esset Beatitudo, si esset revocabilis, non haberet enim statum naturalem omnis boni naturalis securam possessionem felicem. Et quidem procedit hoc magis exinde: quia possibile est per aliquos Auctores substantia inannihilabilis, cui certe competet exigentia irrevocabilitatis; & tamen illa substantia, erit adhuc naturalis per eosdem. Denique in visione & amore Dei, qualis est in patria, alia est formalitas supernaturalitatis, & alia perpetuitatis: nam visio temporanea est vera visio, & verè supernaturalis: nec tamen habet formalitatem perpetuitatis: quare ergo de illa formalitate supernaturalitatis prout condistincta à perpetuitate, in quo consistat?

NON SATISFACIT 3. Quia multa sunt supernaturalia, quæ non exigunt sui perpetuitatem, ut arguit Rec. Suar. v. g. ubi Eucharisticum, modus existendi per se accidentium, unio cum forma cadaveritatis in Christo saltem possibilis. Unio item Hypostatica partialis ad partes materiæ, quæ deperdebantur, qui ipse medius terminus in hoc exemplo urgetur. Nam multa auxilia actualia non durant nisi unico instanti, & nata sunt non nisi illo durare, & tamen sunt supernaturalia. Neque valet, quod dicitur ordinari illa ad fructum irrevocabilem, quia vel in sua entitate, sunt irrevocabilia & inannihilabilia, vel non: si non. Ergo non sunt in entitate supernaturalia. Si autem sunt in entitate suâ irrevocabilia, & inannihilabilia, quomodo nata sunt durare non nisi uno instanti. Deinde, prius debent supponi illæ gratiæ supernaturales, quam intelligantur fructus earundem: nam gratiæ habent se per modum causæ, fructus per modum effectus. Ergo per hoc posterius in ratione supernaturalis constitui non possunt. Et sicut immutabilitas Dei, non derivat se solâ immutabilitatem in visionem, ita nec fructus irrevocabilis derivabit irrevocabilitatem in gratiâ.

Denique immeritò supponit hæc sententia, quod Beatitudo etiam per ordinem ad potentiam absolutam sit irrevocabilis: est enim irrevocabilis non nisi ex suppositione quod non sit revocanda, ut dictum in materia de visione Dei.

Illæ autem quæ adfert Perez pro sua sententia, non convincunt. Nam ad Rom. II. solum dicitur, quod Deus quæ promisit non revocet, quod verum est de donis etiam ordinis naturalis. Christus etiam Dominus prædicens implenda quæ dixit, non agit de supernaturalitate: sed de sola veridicitate, quæ extenditur ad prædicenda etiam naturalia v. g. adventum Antichristi.

QUÆSTIO II.

Quid prænotandum, de Natura Entis Supernaturalis.

PRÆMITTO I. *Ly supernaturalis, ex vi modi significandi est quid respectivum.*

RATIO. Quia respectivum semper est aliud extrinsecum. Jam autem supernaturale ex vi modi significandi, est etiam ad aliud, nec per naturam supra quam est, revocaturque hic respectus proximè ad respectum diversitatis, quæ est quasi fuga quædam relativa: Sicut enim inter actus voluntatis dantur quidam actus prosecutionis, & alii fugæ, quamvis utrique conveniant in prædicato actus voluntatis. Sic etiam in relationibus, dantur quædam quæ sunt quasi fuga à termino, hoc est dissimilitudo, oppositio, diversitas; & alia sunt relationes, quæ sunt per modum prosecutionis termini, quæ sunt quasi identitas, similitudo, æqualitas. Porro hoc quod est esse quasi fugam à termino, interdum est talis fuga, ut importet ipsam etiam negationem relationis, & ita esse absolutum, est fuga esse, quod sit ad aliud, sed talis fuga, quæ neget ipsammet relationem. Alia autem, ita sunt fuga à termino, ut non negent esse tamen ad aliud; & hoc est commune omnibus relativis diversitatis. Exta albedo comparata ad nigredinem negat quidem terminum, qui est nigredo, sed non negat dissimilitudinem seu relationem diversitatis, consequenter non est fuga termini, exclusiva, esse ad aliud. Ipsum etiam supernaturale dicit relationem diversitatis à natura, & rationem inæqualitatis oriundæ ex superantia nature, à qua dicitur quidem fugam, non tamen negabit relationem diversitatis, sed erit respectivum quid ad naturam, supra quam est.

PRÆMITTO 2. *Quamvis supernaturale ex modo significandi sit quid relativum, nihilominus habet aliquod esse absolutum, secundum considerationem metaphysicam, secundum quod, prius est quicunque esse respectivo.*

RATIO petatur ex hoc principio aliàs examinato, quod absoluta sint priora respectivis, sicut prius est esse in se quam ad aliud.

PRÆMITTO 3. *Hoc ipsum esse absolutum competens enti supernaturali debet esse ex superantia nature ad naturaliter sumpta.*

RATIO. Quia hoc ipsum deposcit nomen supernaturalis, quam superantiam examinando Auctores, inquirunt, quid veniat nomine nature, supra quam dicitur esse supernaturale. Quod ut fiat,

PRÆMITTO 4. *Nomine natura supra quam est supernaturale non posse venire naturam ut sit, pro tota rerum universitate spectatam. Ratio. Quia hoc ipso supernaturale esset supra se ipsum, utpote contentum in tota universitate, supra quam supponitur esse supernaturale, nihil autem dici potest esse supra se ipsum.*

PRÆMITTO 5. *Licet supernaturale excedat vires activas nature: nam hoc ipso non esset supernaturale, si non esset supra vires nature: nihilominus nomine natura, non debent venire sole vires activæ nature, supra quas debeat esse supernaturale, nec per hoc præcise, ut sic, formalis ratio supernaturalitatis, est Præmissum contra Suar. & Valg.*

Vasq. qui docent illud esse ens supernaturale, quod quamvis contineatur inter vires passivas naturæ, non tamen continetur intra vires naturales activas.

RATIO. Tum quia. Hoc quod est esse supra vires naturæ activas; vel debet esse supra vires activas ut sic, vel supra vires naturales. Si supra vires ut sic, etiam erit supra vires supernaturales, quæ continentur sub viribus ut sic. Si autem supernaturale, debet esse supra vires activas naturæ, prout illa superatur à supernaturali: non autem supra vires illas supernaturales: de hoc ipso quæro, quid sit illa natura, de hoc ipso quæro, quid esse supra vires naturales, quæro quid sit non esse supra vires illas supernaturales, sed secundum illas? & per quid illæ vires in ratione supernaturalium constituantur, hoc enim est, quod in præfenti ignoratur, per quid item distinguantur vires illæ naturales à supernaturalibus. Tum quia ut urget Arriaga prima parte d. 3. n. 50. Causa efficiens ut talis non est natura. Ergo ut aliquid sit supernaturale formaliter, non requiritur ut sit supra causam efficientem. Unde etiam accidentia, quæ non sunt natura, in ratione tamen causæ efficientis, univocè conveniunt cum natura. Tum quia hoc, quod est non contineri intra vires activas naturæ, est prædicatum negativum: nihil enim plus importat quam defectum virium in causâ, hoc autem negativum debet supra aliquid absolutum fundari; & quidem supra supernaturalisativum formaliter, supra quod fundetur prædictum prædicatum negativum. Urgetur etiam in contrâ, quod vi hujus explicationis sequeretur, productionem animæ rationalis esse supernaturalem: quia excedit vires activas naturæ. Neq. valet si dicas, quod anima rationalis producat ad exigentiam dispositionum: quia illæ non agunt productionem animæ rationalis; tu autem universaliter supernaturale definis, per non contineri in viribus activis, & si ad exigentiam illarum dispositionum produceret generans animam rationalem; non esset illa superans vires activas, ex sola illa productione. Ergo cum non possit à viribus creatis produci, ex hoc ipso per contrariam proportionem, erit anima supernaturalis. Præcipue autem: quia saltem ipse Angelus non producitur ab ullo agente naturali; nec ad exigentiam dispositionum; & tamen est quid supernaturale; quod si recurras sufficere ad hoc ut Deus tanquam auctor naturæ producat Angelum. De hoc ipso quæritur, quid sit à Deo & taliter sumpto, produci. Unde quamvis verum sit, quod nonnullum supernaturale contineatur intra vires naturæ, inde tamen non sequitur omne illud, quod non contineatur intra vires naturæ, jam esse supernaturale. Et sicut nullus quidem est Leo qui non sit animal, falsum tamen est, omne animal esse Leonem: sic etiam quamvis

nullum sit supernaturale, quod contineatur intra vires naturæ, non tamen omne quod non continetur intra illas, jam est supernaturale.

PRÆMITTO 6. *Nomine naturæ, supra quam est supernaturale, non venire vires passivas*, seu subjectivas naturæ, ita, ut esse supernaturale, sit esse supra vires passivas naturæ.

RATIO 1. est. Quia respectu supernaturalis, vel habet potentiam illa natura receptivam, vel non habet? si habet. Ergo non erit quidquam supra vires passivas: quia neq. supra potentiam receptivam. Ergo ulterius, vel nihil est supernaturale, cum nihil sit supra vires passivas naturæ. Vel supernaturale non est illud, quod sit supra vires naturæ passivas. Si autem non habet potentiam receptivam respectu illius naturæ. Ergo nec divinitus illam recipere poterit: quia scil. potentia passiva identificata est realiter ipsi naturæ. Sicut ergo hæc natura non potest reddi alia, sic nec potest reddi receptiva, ex non receptivo; si non habet potentiam passivam respectu ejusdem.

RESPONDEBIS. Quod in natura habeatur non nisi potentia remota passiva.

CONTRA est. Quando redditur natura habens vires passivas proximas, vel illis viribus mediantibus recipit illa supernaturalia; ita ut solum illud proximum medians recipiat; non autem remotum. Si recipit solum proximum medians. Ergo nec remotè est capax naturæ entis supernaturalis. Quod urgeri debet proportionaliter ad ea quæ dicta sunt in physicis; ubi diximus per nullam superadditam potentiam, materiam recipere formas. Si autem potentia illa remota, positis viribus illis proximis passivis, immediatè recipit ens supernaturale, æquè se habet in recipiendo nunc, ac in antè, dum erat non nisi remota potentia. Ergo si nunc potest recipere ens supernaturale; etiam antè vires istas proximas recipere potuit.

RATIO 2. est. Quia quamvis elevari possit agens ad producendum aliquid supernaturale, non sequitur elevari posse vires passivas naturæ. Ratio est. Quia hoc, quod est agere effectum, non est sola præcisè entitas agentis, si spectetur completè agere quæ agere. Jam autem esse receptivum alicujus, ut quod, est ipsa entitas virium passivarum naturæ, quæ ipsa sicut mutari non potest, sic non potest reddi ex non potente recipere, potens recipere. Est quidem verum, quod agens elevatum, sit ipsum illud quod agit tanquam subjectum denominationis, vires tamen quibus agit, sunt ab illo distinctæ realiter, nempe v. g. lumen, habitus infusus, aut vicem illorum supplens auxilium; jam autem vires passivæ, quibus reciperetur aliquid supernaturale, non possunt esse distinctæ realiter, sunt enim ipsum illud naturale, dans se in partem supernaturali, quod dans se in partem, est ipsum illud realiter. Cui doctrina favet communis

(Y) 4

Philo-

Philosophia, quæ causalitatem materiale, dicit in supplebilem, secus causalitatem efficientis.

RATIO 3. est. Quia si esse supernaturale est supra vires passivas naturæ, deberent illæ per aliquid elevari; ad illud ipsum elevativum vel dabitur alia elevatio, & sic dabitur processus in infinitum; si non dabitur aliud elevativum. Ergo sicut illud ipsum elevativum immediate recipit natura, habetq; ad illud vires passivas; ita habebit & ad alia supernaturalia.

NEQUE valet si dicas. Illud elevativum & ad alia recipienda elevare; & ad se, ad eum modum quo unio est ratio uniendi se, & alia à se; non inquam valet: quia quod unio sit ratio uniendi se & alia à se, hoc inde proficiscitur: quia est talis ratio formalis, quæ in suo conceptu nihil tale involvit, quod inferat unibilitatem in unione, similem unibilitati extremi; Jam autem illud elevativum, involvit elevabilitatem; similem elevabilitati reliquorum, ad quæ elevat: posito enim quod v.g. sit gratia Ens supernaturale, indigeat natura ad illam recipiendam elevari, quia elevabilitas illius desumitur ex respectu ad illud Ens supernaturale, quod est gratia, & quia ipsum illud elevativum est Ens supernaturale, dicens ad illud respectum natura adhuc debet elevari, quia & ipsum illud elevativum est supernaturale, elevabilitas autem ex supernaturalitate oritur.

Confirmatur. Antecedenter ad receptibilitatem, est ipsum in sua Entitate receptibile constitutum, & quidem in bonitate supernaturali, per quid ergo, pro illo priori supernaturalisatur. Et certe prius est esse, quam receptibile esse, nec in albedine, hoc est, primò essentialis conceptus, receptibile esse, sed aliquid aliud prius. Ergo & per proportionem, prius erit esse supernaturale, quam non posse recipi à viribus passivis naturæ, & de hoc ipso quæro; quid sit illud supernaturale, Superantia virium receptivarum est quid respectivum, da ergo priorem conceptum absolutum. Et certe advenit albo prædicatum receptibilis, daturque aliquid per modum subjecti, de quo verificatur ly non receptibile, secundum vires passivas Naturales, de illo ergo subjecto quæro, per quid primò constituitur, idq; in ratione supernaturalis. Et hæc confirmatio ostendit, quod supernaturale, non constituitur per esse superans vires naturæ passivas.

DICES 1. ex Ripalda d. 8. n. 14. Dantur dona, quæ exigunt fieri à causa supernaturaliter operante; sed repugnat inesse subjecto potentiam passivam supernaturalem ad dictos actus: quia ut operetur supernaturaliter causa efficiens, oportet quod non operetur juxta exigentiam subjecti.

RESPONDETUR. Ut operetur causa efficiens supernaturaliter, oportet quod non operetur juxta exigentiam subjecti, hoc est, produ-

cendo ens excedens, sed potest operari juxta exigentiam subjecti, hoc est, juxta entitatem recipere illa dona aptam, modo educantur in statum existentie.

DICES 2. Nulla existit potentia naturalis passiva, cui non respondeat aliqua potentia naturalis activa: potentia enim passiva non est effectum impossibilem.

RESPOND. Hæc propositio: Nulla existit Potentia naturalis passiva, cui non respondeat aliqua Potentia naturalis activa, hoc sensu est vera, quod nullum detur producibile naturaliter, cui non respondeat productivum naturaliter, sed non est hoc sensu vera, quasi subjecti, quod potest aliquid recipere, exigit illud produci. Aut ad maximum Potentie Passivæ debet respondere Potentia activa naturalis, cui scilicet illud producere non sit supernaturale, quamvis illud productivum sit in sua entitate supernaturale.

DICES 3. Supernaturale superat vires activas naturæ. Ergo & passivas.

RESPONSUM ad latè suprà disparitate. Quamvis autem ponatur, quod non nisi mediâ unione recipiatur ens supernaturale, non sequitur elevare illam vires passivas, sicut nec sequitur dum mediâ illâ naturalia entia recipiuntur: quia unio nec adfert, nec auget vires passivas, sed supponit.

Hoc præmissum videtur tenuisse S. August. de Præd. SS. cap. 5. *Possè habere fidem, naturæ est hominum; habere autem, gratiæ fidelium.* Et S. Th. 1.2. q. 113. a. 10. *Iustificatio impij non est miraculosa, quia naturaliter anima, est gratiæ capax.*

PRÆMITTO 7. *Nomine natura venire substantiam creatam, vel creabilem;* ita ut quod excedit omnem substantiam creatam vel creabilem, illud sit supernaturale.

RATIO. Tum quia ita innuit S. Th. 1.2. q. 10. a. 1. in Corp. Natura dicitur quælibet substantia & secundum hoc, illud dicitur esse naturale, quod convenit rei secundum suam substantiam. Inferes. Ergo universaliter quod non convenit omni absolute substantiæ, supernaturale est: similia habet ibidem q. 110. a. 2. ad 2. Nec est ratio, quod illic S. Th. non accipiat naturam pro ut superatur à supernaturali. Tum quia, nulla potest haberi commodior acceptio naturæ: supra quam sit supernaturale; & tamen debet haberi, ut vult ipsa notio nominis. Tum quia supernaturale ex vi nominis dicitur esse supra naturam, & quia est supernaturale sine addito debet etiam esse supra naturam sine addito. Natura autem sine addito, supponit pro substantia ex 1. Phys. tex. 3. ubi Philosophus dicit Substantiam, esse naturam. Hinc

COLLIGES. Supernaturale esse quid respectivum ex modo significandi, ut dixi Præm. 1. habere tamen in se aliquid absolutum, ut dixi Præm. 2. & quidem petibile, ex hoc quod sit supra naturam: ut dixi Præm. 3. Cujus naturæ nomi-

R. P.
THE MLC
Zianows
Tom de
D. VI

nomine non venit tota universitas rerum, ut dixi Præm. 4. sed neque solæ vires activæ, ut dixi Præm. 5. Imò nec supernaturale debet esse supra vires passivas, ut dixi Præm. 6. nec erit jam quidquam residuum unde desumatur supernaturalitas, quam ex superantia cujuscunque naturæ creatæ, vel creabilis. Ut dixi Præm. 7. hoc ultimum ut explanetur sit.

QUÆSTIO III.

Explicatur Natura Entis supernaturalis.

DICENDUM est. *Ens supernaturale absolute acceptum, est esse excedens quancunque existentiam substantiæ creatæ, aut creabilis radicaliter acceptum.* Seu, quod est radix superandi existentias omnis substantiæ productæ, & producibilis; supernaturale autem respectivè acceptum, est esse excedens quancunque existentiam substantiæ creatæ, aut creabilis, formaliter acceptum.

PROBATUR 1. Conclusio. Quia prædicta definitio, competit omni, soli & semper supernaturali; proceditque per prima.

PROBATUR 2. Quia nulla melior & commodior assignari potest definitio, & prædicta nullo vitio laborat.

PROBATUR 3. Quia Definitiones concipiendæ sunt conformiter ad ipsas etiam significationes vocum; alioqui non hoc, sed aliud quidpiam definitur: prædicta autem definitio procedit attendendo ad ly supernaturale, & quancunque alia adfertur, aut legitima non erit, aut ad vim vocis non attendet. Sed insuper.

EXPLICATUR 1. Conclusio discursu Magistri meorum Magistrorum; quo titulo appellare consuevi Pæ memoriam Rndum P. Laurentium Pikarski, Virum magni, & acutissimi ingenii, cujus Philosophica & Theologica scripta, utinam lucem vidissent. Substantia quæcunque creatæ, suscipit quædam à Deo causante, quæ ex vi suæ naturæ exigit tanquam sibi debita, aut saltem alicujus alterius perfectioris substantiæ à Deo creabilis perfectionem non superant, v. g. homo aliquis suscipit à Deo vim portandi 10. libras, aliquis verò alius, quascunque, defacto continet terra & aqua universa; qualis est Atlas. Jam vis portandi prima, defacto convenit homini ex principiis naturalibus, & est juxta existentiam ejus; altera verò non est quidem juxta naturalia hominis principia, attamen Deus potest creare talem substantiam portativam supra cujus vires hæc non essent. Et universalis supra suas exigentias. Eadem substantia creatæ à Deo suscipit alia quædam, quæ non modo suam existentiam superant; sed planè Deus talem substantiam facere non potest, cujus perfectionem naturalem non superent. & hæc vocantur excedentia, seu supernaturalia.

EXPLICATUR 2. Fundamento accepto ex

S. Th. 1. 2. q. 111. ad 2. Alia est hæc propositio, Non est hoc secundum existentiam naturæ; & alia, Est supra existentiam naturæ. Nam prius illud est ratio generica communis etiam ad excellentias, & defectus, qui dicuntur non esse secundum existentiam naturæ; & posterius non nisi nobilitatem quandam indicat, & quidem cum titulo excessivi; hoc posterius competit supernaturali, quod ex vi etiam nominis importat superantiam naturæ. Quia autem esse supra existentiam, & supra debitum, pro eodem sumuntur, erit necesse videre, supra quod debitum naturæ dicatur Ens supernaturale. Porro hoc debitum duplex potest esse, vel secundum conditionem naturæ, puta si dicamus debitum esse homini, quod habeat rationem, & alia quæ ad humanam pertinent naturam, ut inibi loquitur S. Th. Ens supernaturale quod est supra debitum non unius, sed cujuscunque naturæ creatæ, debet esse, nec secundum conditionem naturæ creabilis, nec secundum ea, quæ ad creabilem naturam pertinent. Quia verò tamen est creatæ naturæ habere ens supernaturale: est enim ens supernaturale alicujus subiecti; cum ergo non subiecti increati, hoc enim nullum datur, sed non nisi efficiens increatum, hoc ipso debet esse subiecti creati. Jam verò hoc ipsum esse subiecti creati, dupliciter spectari potest. quod ut explicetur, incipiamus à notioribus descendendo ad minus nota. In moralibus ea quæ sunt quidem excellentia, pertinent tamen ad aliquem, nec sunt illi simpliciter indebita. Sunt quædam, quorum quidem inchoatio habetur in illo qui illam excellentiam exornatur, ita ut saltem ex aliqua suppositione habeat ad illa jus & existentiam secundum inchoationem moralem, ratione suæ entitatis, alias præhabita, licet nondum completam; & ita v. g. ut nobilis Polonus conditione pauper, fortiter agens, etiam ad Senatoriam dignitatem evehatur, habet ad hoc jus inchoatum, licet non completum, inchoatum inquam, in ipsa entitate sanguinis nobilis, & annexorum illi. Alia autem in moralibus sunt ita excellentia, ut non habeatur vis inchoata, sed simpliciter moralitas nova accedere debet condistincta moraliter se tota à prioribus, ex cujus non nisi adventu, tum primum acquiritur jus & status, priori, simpliciter se toto moraliter condistinctus, ut cum plebejus indiget primum in nobilium numerum alligi; tumque primum evadit capax dignitatum, ita ut ante acquisitionem hujus status novi moralis non fuerit nisi quædam potentia passiva moralis. Sic etiam in præsentibus, sunt aliquæ excellentiæ ad quas habetur inchoata vis, vel in ipsa entitate, vel in illi annexis pro statu connaturali, & sic discursus de quadratura circuli, est quidem rudi homini donum excedens & indebitum: quia tamen rudis, habet principium discurrendi, animam, casu quo discursus.

currat de quadratura, non erit illi discursus ille supra jus ejus, saltem inchoatum: si tamen sit aliquod bonum, ad quod jus non habet inchoatum, sed illius possessio transferat ad alium statum condistinctum à priori, & prioribus similibus; ita ut ad illum statum, & conditionem solum præfuerit sola potentia passiva naturalis; illud ita excedens omnem substantiam creatam, & creabilem, ratione illius superantiae, supernaturale erit.

EXPLICATUR 3. Supernaturale, seu excedens quaecumque naturam creatam, & creabilem, per oppositionem ad naturam; opposita enim juxta se posita melius relucescunt. Tres sunt proprietates entis hoc ordine numerari solitæ. Unum. Verum. Bonum. ideq; ideò quia prius est esse in se, quàm ad aliud, unitas autem est in ordine ad se, prius ite est intelligere quàm velle, consequenter intelligibile præ volibili prius erit; verum autem idem est quod intelligibile; bonum idem quod volibile. Caterum si hæ proprietates spectentur secundum formalitates suas absolutas. Primum videtur esse verum. Secundum bonum. Tertium unum. Ratio, quia verum objectivum absolutè spectatum est esse secundum quod debet esse. Bonum autem est idem quod perfectum in quantum dicit excellentiam in suo genere; radicaturq; & communicabilitatem à parte sua, & appetibilitatem à parte aliorum. Quia autem non ideò est aliquid secundum quod debet esse: quia est perfectum & excellens, sed è converso; hinc fit, ut verum prius sit præ bono, etiam absolutè spectato; quia verò esse indivisum supponit esse perfectum ejus cujus sit divisio, fit ut tandem postrema sit ratio unius seu esse indivisi. Nihilominus posita etiam prioritate, & posterioritate istarum proprietatum in ordine ad nostras intentiones nunquam illæ inter se separantur, quod non tantum probat metaphysica ratio, petita ex identitate reali istarum proprietatum, sed etiam ex Instantiis physicis. Et ita natura, vel per se, vel aliunde petito adminiculo, reducit se in circulum, quæ figura, vel maximè ad unitatem accedit, quod apparet in aqua, arboribus, pulveribus, &c. quam proprietatem appellabat Pater Joannes Krempski, vir vastæ eruditionis Mundiabilitatem. Appetit item natura veritatem. Hinc ferrum v.g. vel ipsa æruginè; argentum item deauratum, vel ipso usu temporeq; ostendit quid sit, ex appetitu veritatis. Arbore crescent, evolvuntur in fructus ex appetitu perfecti seu boni, & sic de reliquis.

Porro istud unum, istud perfectum, istud verum; non potest æquabiliter & eodem modo respectu omnium habere natura, habet tamen, ut dixi, semper: Nam major est unitas per identitatem, quàm per unionem substantialem compositivam, aut personativam, quàm per unionem accidentalem &c. Major item est nexus

cum esse, quod esse debet per identitatem, quàm cum esse per completionem; in bono etiam, major est nexus cum perfectione essentiali, quàm cum accidentali; tamen natura omnia illa appetit, & ad illa se reducit, licet non eodem modo.

Universaliter autem hæc ferme sunt in quibus natura appetit unitatem, bonitatem, veritatem. Primo in identificatione. Secundo, in complementis substantialibus, tam ratione partium, quàm ratione suppositorum eorumque unionem. Tertiò, in passionibus ad complementum requisitis. Quarto, in principis agendi. Quintò, in eorum effectis. Unde est certa series agendi etiam in causis æquivocis: quia natura vult unitatem; tribuitq; effectus perfectionem univocam, vel æquivocam, titulo bonitatis, &c.

Hæc ergo spectari possunt à parte naturæ. Cui oppositum supernaturale illud erit, quod neq; identificatur alicui substantiæ creatæ, vel creabili; neque debetur alicui tanquam parti, tanquam terminus, tanquam passio, tanquam principium agendi, aut tanquam effectus, idq; titulo suæ excessivitatis, quæ tota collectione negatà verum erit, quod excedat quancumque substantiam creatam, vel creabilem, adeoque quòd sit supernaturale.

ADDO. quædam ad explicationem terminorum in Conclusionem positorum. Loco generis ponitur potius particula esse quàm ens: quia esse acceptum nominaliter, est genus inferius ente, prædicabileq; immediatè de substantiæ & accidente, de essentia, & existentia. Genus autem in definitionibus proximum poni debet. Non accipitur pro genere accidens: quia possibile est aliqua entitas substantialis modalis, & tamen supernaturalis. Reliqua ponuntur differentie loco. Unde esse, Angeli non est supernaturale: quia debetur substantiæ creabili, quæ est Angelus; species Angelicæ, si ponentur in nostro intellectu non essent supernaturales; quia debentur alicui substantiæ nempe Angelo; nec esset supernaturalis intellectus positus in lapide; quia debita alicui intellectui concursus tamen ille qui præstaretur à Deo lapidi ad illam intellectionem producendam esset supernaturalis: quia excedens quoscumque concursus Angelo vel homini præstabiles. Dicitur autem quòd supernaturale sit indebitum etiam creabili substantiæ: quia aliàs si supernaturale deberet excedere non nisi creatas naturas; tunc Angelo, qui nondum est creatus, gratia & lumen gloriæ non essent supernaturalia: quia sunt supernaturalia non nisi ratione naturæ creatæ, sufficiensq; ponere omnem substantiam creabilem, nisi quod ly creabile, possit sumi non nisi pro postea creanda. Additur Ly Radically: quia tali addito rationes respectivæ transcunt à absolutas, primò definitivas. Quod ut intelligatur.

Novo

NOTO 1. Rationes absolutas esse nobis ignotas. Tum quia. Id experimur: quæ enim est ratio absoluta definitiva hominis, cum ratione sit quid respectivum ad actus? quæ ratio definitiva caloris, cum ratio productivi calefactionis sit etiam respectiva. Tum quia. Rationes absolutæ, non petunt secum cointelligi aliud, quod autem non petit cointelligi aliud, diffusius intelligitur, vel ex proportionem ad sensibilia: nam unam arborem à longe non videremus, videmus sylvam. Tum quia. Rationes respectivæ adferentes pluralitatem objectorum, involvunt pluralitatem convenientiarum, & differentiarum, adeoque plures titulos noscibilitatis. Dumque per relationes non prodit se natiura ad extra, manet in secreto quasi difficultiori attingibilitatis.

NOTO 2. Quod alibi repetitò inculcatum. ut ly radicaliter evadat definitivum absoluti, debet apponi formalitati primæ respectivæ: quia hoc ipso daretur prior radix, adeoque prior illa non esset radix. Unde non rectè homo definitur per risibile radicaliter: quia datur prior radix & rationalis radicaliter. Hoc in præsentis servatur: quia superantia naturæ quæ est quid respectivum, nihil datur prius in supernaturali; lyq; radicaliter illi additum, evadet primo essentialis conceptus.

NOTO 3. Quod ratio respectiva formalis, quæ additione termini Radicaliter, extrahitur ad rationem absoluti, nulli possit competere, nisi cui competit ipsa ratio radicalis: quia istæ rationes sunt indistinctæ realiter, & si illa ratio formalis non competit per aliquid superadditum, sed per se ipsam, hoc ipso habebit identitatem sibi rationem radicalem; & ita nihil potest esse seipso habens formaliter rationalitatem, quin etiam habeat illam radicaliter. Unde etiam in præsentis nullum competet esse formaliter superantiam substantiæ, nisi cui competet radix illius superantia.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR 1. Sunt pro statu naturæ puræ, debiles gratiæ; illæ per nos deberent esse supernaturales: quia gratis datæ, adeoque indebitæ, & tamen supponuntur illæ gratiæ nonnisi naturales?

RESPONDETUR. Ly debitum non debet accipi hic prout importat ly obligat, & prout excludit gratis: Nam & ipsum esse humanum, Petrus existens, accipit gratis, & à Deo non obligato, ut illum producat. Sed accipi debet ly debitum, prout opponitur excedenti: quia verò illæ gratiæ, non essent excessivæ substantiæ creatæ, & statûs naturalis, sit, ut illæ gratiæ non sint supernaturales.

OBJICITUR 2. De hoc ipso restat quærere quid sit hoc esse excessivum radicaliter acceptum.

RESPONDETUR. Restat quidem quærere, sed quæstione consimili; quæ restat quærere, quid sit animal rationale: & sicut isti quæstioni nonnisi per inductionem particularium, & explicationem terminorum sit satis. Ita & in præsentis.

OBJICITUR 3. Homine in statu supernaturali constituto, non excedit statum illius gratiarum supernaturalium collatio; & nihilominus illæ gratiæ sunt supernaturales. Ergo stare potest, ut aliquid supernaturale, non sit excessivum substantiæ.

RESPONDETUR. Aliquod supernaturale potest non esse excessivum substantiæ, non quomodocunque sumptæ, sed elevata; superantia autem naturæ, quam adstruimus in ente supernaturali; debet esse respectu naturæ non elevata: fieri enim potest ut aliquid supernaturale habeat denominationem naturalis. Sicut miraculo non est miraculum sed natura, miraculum esse; ita & supernaturali non est supernaturale, sed naturale, esse supernaturale.

OBJICITUR 4. Ex dicta explicatione sequi, quod memoria quam retinent damnati, de suis actibus supernaturalibus quos fecerunt sit supernaturalis; actus item reflexos factos à peccatoribus supra actus supernaturales in gratia factos: neq; enim isti actus fieri possunt, nisi habeantur actus supernaturales; & tamen hanc memoriam, & reflexionem omnes ponunt esse naturalem.

RESPONDETUR 1. Arriaga, hæc non esse entitativè supernaturalia; sed nonnisi præsuppositivè: quia scilicet præsupponunt actus, supra quos memoria, vel reflexio cadit; debenturque naturæ: quia hæc est ex natura sua reflexiva & memorativa.

RESPONDETUR 2. Sicut nos cum elicimus actum supernaturalem, non internoscimus ejus supernaturalitatem; sic nec memoria illorum actuum cadit supra illos actus quæ supernaturales sunt, sed non nisi supra rationem communem actus habiti, quæ ratio non est supernaturalis. Et certè, si illa memoria actus supernaturalis, esset intuitiva, & ipsa esset supernaturalis, non est autem intuitiva, sed est similis ei notitiæ, quam habet Metaphysicus de supernaturalitate ut sic.

INSTABIS 1. Ex hac doctrina sequi, actus maxime supernaturales esse naturales: quia sicut ex suppositione actus supernaturalis habiti, debetur memoria illius actus; ita ex suppositione gratiæ & habituum, debentur actus supernaturales, dicitq; poterit illos nonnisi præsuppositivè esse supernaturales.

RESPONDETUR. Disparitatem imprimis esse: quia illa memoria debetur nonnisi naturæ, qua natura est, actus autem illi non debentur naturæ, sed gratiæ; adeoque naturæ quæ elevata. Unde memoria illa non est supernaturalis:

ralis: quia non habet superantiam cuiuscunque naturæ creatæ, vel creabilis, utpotè omnino similis cognitioni metaphysicæ de supernaturalitate, illi autem actus dicunt talem superantiam.

INSTABIS 2. Defacto supernaturalia debentur substantiis creatis: quia posito lumine gloriæ, sequitur visio supernaturalis, quæ ipsa non debetur lumini, sed animæ videntis.

RESPONSUM. Supernaturalia posse deberi substantiis creatis, quæ elevatis per aliquid su-

pernaturale; licet non debeantur substantiis creatis secundum se spectatis.

OBJICITUR 5. Positâ supernaturali cognitione alicujus boni, ratio exigendi concupiscendum illud bonum est anima. Ergo supernaturalia non superant exigentiam creaturæ.

RESPONSUM. Rationem exigendi illius concursus esse animam, non quocunque modo spectatam, sed prout elevatam. Conclusio item procedebat de substantiis secundum se spectatis.

DISPUTATIO IX.

De Divisione Entis Supernaturalis & Specificatione.

Divisio Communis est in naturale substantiale, qualis est per multos Unio Hypostatica, & in naturale Accidentale, qualia sunt, lumen gloriæ, gratia, dona, character, &c. Dividitur item supernaturale, in spirituale, qualis est character; & in materiale, qualis esset qualitas supernaturalis re-creativa gustus humani in cælo, quam ponunt aliqui. Dividitur item in supernaturale quoad substantiam, & supernaturale quoad modum. Supernaturale quoad substantiam quod est cuiuscunque substantiæ creatæ, vel creabilis superativum secundum suam entitatem, talis est Visio Beata, Gratia. Supernaturale autem quoad modum, est, quod quoad speciem non est indebitum alicui creaturæ; licet quoad circumstantias hæc & nunc sit indebitum; idque pluribus modis contingere potest. 1. ratione modi existendi, ut si quantitas existat sine omni subjecto. 2. ratione modi agendi, ut si fiat ignitio sine præviis alterationibus. 3. ratione sublati impedimenti, ut si cæcus videat. Divisio quæ facessit difficultatem est in accidens supernaturale, quod omnes admittunt; & in substantiam supernaturalem, quam posse dari post Molin. docet Valentia Prima parte, d. 1. qu. 12. pun. 3. Ripalda, multis præcipue d. 23. Negant illam Suar. & Vasq. quibus accedit Rec. Suar. citatus §. 10. & Amicus 1. p. d. 9. Sect. 6. n. 160.

QUÆSTIO I.

*Potestne dari species Entis Supernaturalis,
quæ sit substantia Supernaturalis
Creatæ?*

DICENDUM est. *Impossibilem esse substantiam supernaturalem creatam.* Implicantiam adferre non est ita obvium.

DIFFICULTAS I.

Examinantur Implicantia.

PRIMA sit quam adfert Amicus: Implicat quod est proprium unius naturæ, fieri proprium alterius, nisi natura unius commutetur in naturam alterius, sed omnis operandi modus supernaturalis, est proprius Dei. Ergo implicat fieri proprium creaturæ.

RESPONDETUR pluribus viis. Imprimis Argumentum multum probat: probat enim supernaturale accidens non posse dari: quia si proprium unius naturæ substantialis, non potest fieri proprium alterius, naturæ substantialis, multo minus poterit fieri proprium accidentis, consequenter accidens non poterit habere modum agendi supernaturalem? Quod si dicas alio modo supernaturalitatem convenire accidentis dicent oppositi, alio etiam modo posse convenire substantiæ supernaturali. Rursus operatio supernaturaliter à se, est proprium Dei, & incommunicabile creaturæ, licet ab alio accepta virtute, possit operari creatura. Denique alia sunt ultimò propria Dei, & hæc non possunt communicari creaturæ, alia non ultimò propria: sicut proprium est Deo misereri & parcere, & tamen conveniens etiam creaturis. Non ostendit autem implicantiam argumentum, quod operari supernaturaliter, sit ita proprium Dei ut sit ultimò proprium, & incommunicabile substantiæ supernaturali.

IMPLICANTIA 2. est, quæ etiam utitur Rec. Suar. Repugnat creatura suapte naturâ ac propriis viribus videns Deum, si autem daretur substantia supernaturalis, propriis viribus posset videre Deum. Minor, probatur: quia talis substantia posset naturaliter fieri grata, gratia tan-